

Bruxelles, den 17.10.2013
COM(2013) 713 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk udvikling i 2012

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk udvikling i 2012

1. BAGGRUND FOR ÅRSRAPPORTEN OM FORSKNINGS- OG UDVIKLINGSAKTIVITETER

Årsrapporten om forskning og teknologisk udvikling i Den Europæiske Union er udarbejdet i medfør af artikel 190 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Formålet med rapporten er at give et nøjagtigt overblik over de vigtigste foranstaltninger i rapporteringsåret, uden at rapporten dog er udtømmende. Selv om det formelt ikke hører ind under denne rapport emneområde, er der medtaget visse oplysninger vedrørende Euratomtraktaten.

2. DEN BREDERE POLITISKE KONTEKST I 2012

Den Europæiske Unions strategi for vækst og beskæftigelse, Europa 2020, er i 2012 hjørnестenen i EU's tilgang til strukturreformer og forbedring af konkurrenceevnen. De prioriterede foranstaltninger for 2012 er fremhævet i den årlige vækstundersøgelse for 2012¹.

Omstændighederne var vanskelige i begyndelsen af året. Tilliden til euroen var faldende og den økonomiske vækst dalende, og vigtigst af alt var borgernes tro på Europas evne til at løse problemerne mindre end nogensinde².

Den Europæiske Union kæmpede fortsat mod krisen. Med sit forslag til en plan for hvordan den økonomiske og monetære union kan fuldføres fremlagde Kommissionen både en langsigtet vision og konkrete tiltag, der skal tages på kort og mellemlang sigt.

Kommissionen påpegede, at der er behov for en ændring af måden, hvorpå Europas økonomi fungerer - en ændring, som vil frigøre Europas mange styrker, så de kan påvirke morgendagens økonomi med et højt innovationsniveau, viden og færdigheder. Det er derfor, Europa 2020 sætter forskning, teknologi og innovation i højsædet, når det drejer sig om de aktiviteter, der skal hjælpe Europa ud af den igangværende økonomiske krise og skabe intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Der er et uudnyttet potentiale for en mere innovativ, produktiv og konkurrencedygtig europæisk økonomi med brug af færre ressourcer og færre skader på miljøet³.

Kommissionen bebudede det sidste og hidtil største sæt indkaldelser af forslag til forskning under det syvende rammeprogram (RP7). Finansieringen – som er åben for organisationer og virksomheder i alle EU-medlemsstater og partnerlande - udgør størsteparten af EU's foreslåede forskningsbudget for 2013 på 10,8 mia. EUR.

¹ KOM(2011) 815 endelig af 23.11.2011.

² Eurobarometerundersøgelse 78, meningsmåling i EU, efterår 2012.

³ En stærkere europæisk industripolitik for vækst og økonomisk genopretning. Ajourføring af meddelelsen om industripolitikken, COM(2012) 582.

Meddelelsen om indkaldelser kom blot få dage efter, at EU's ledere i vækst- og beskæftigelsespagten⁴ havde understreget, at forskning og innovation er en integreret del af Den Europæiske Unions kamp mod den økonomiske og finansielle krise.

3. INNOVATION I EU

"Innovation i EU", som blev fremlagt af Kommissionen i oktober 2010 som en del af Europa 2020-strategien, handler om at skabe en livlig, innovationsbaseret økonomi, der næres af idéer og kreativitet, og som er i stand at indgå i globale værdikæder, gribe muligheder, erobre nye markeder og skabe job af høj kvalitet.

3.1. Overvågning af innovationsfremskridt

Fremskridtene mod at etablere de politiske rammer for innovation i EU har generelt været meget positive: mere end 80 % af initiativerne er på rette spor, herunder uddybningen af det europæiske forskningsrum (EFR) og Horisont 2020. Princippet om intelligent finanspolitisk konsolidering, dvs. beskyttelse eller, hvis muligt, forøgelse, af vækstfremmende udgifter såsom F&U, er nu en del af det europæiske semester. Erhvervsmiljøet i Europa vil blive mere innovationsfremmende takket være foranstaltninger for det indre marked, herunder enhedspatentet, hurtigere fastsættelse af standarder, moderniserede EU-regler for indkøb og et europæisk pas for venturekapitalfonde. De europæiske innovationspartnerskaber samler ressourcerne og udbuds- og efterspørgselsforanstaltningerne mod vigtige samfundsmæssige udfordringer.

Europa står globalt set stadig relativt stærkt. EU er blandt verdens førende, når det drejer sig om at fremstille videnskabelige og innovative produkter af høj kvalitet. EU har stadig den højeste andel af indtægter fra globale produktionsværdikæder. EU har siden 2008 forbedret sine innovationsresultater og mindsket innovationskløften til USA og Japan betydeligt. EU er også stadig førende på innovationsområdet i forhold til Brasilien, Indien, Rusland og Kina, om end sidstnævnte bestemt er ved at indhente EU. Derudover er Sydkorea siden 2008 blevet næsten tre gange så stærk som EU på innovationsområdet og har slået følgeskab med USA som innovationsleder.

Selvom de offentlige udgifter til F&U i EU voksede i løbet af krisen, idet regeringerne kæmpede for at opretholde deres investeringer i F&U og dermed motivere virksomhederne til at gøre det samme, peger nye data på, at denne tendens måske er ved at vende. I 2011 faldt de 27 medlemsstaters samlede F&U-budget svagt for første gang siden krisens begyndelse. Krisens store alvor og lange varighed vil imidlertid kunne underminere den politiske konsensus i EU, hvilket gør det nødvendigt at beskytte F&U-investeringerne. Krisen har ligeledes afdækket strukturelle svagheder i EU's innovationsresultater og styrker behovet for mere omfattende reformer, der kan øge de nationale forsknings- og innovationssystemers effektivitet. Måder at opnå dette er intelligente specialiseringsstrategier, bedre forbindelse mellem offentlig forskning og virksomhedernes innovation og forbedrede rammebetingelser for erhvervsinvesteringer.

EU's resultattavle for innovation i 2013⁵ viser, at konvergenen mellem medlemsstaternes innovationsresultater er gået i stå. Siden indførelsen af resultattavlen i 2001 har konvergens

⁴ Vedtaget af Det Europæiske Råd den 27.-28. juni 2012.

⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf

ellers været den dominerende tendens, og derfor er dette tegn på den klare risiko for en voksende innovationskløft. I takt med at krisen varer længere og bliver mere alvorlig, og vækstforskellene mellem visse europæiske regioner øges, vokser behovet for en hurtig gennemførelse af Innovation i EU hurtigt og for at udvikle initiativet inden for områder, der er afgørende for innovation, f.eks. videregående uddannelse, innovationsbaseret iværksætteri og foranstaltninger på efterspørgselssiden. Der er ligeledes behov for at bevare fremdriften inden for bl.a. den sociale innovation. Der finder derudover forberedende arbejde sted, som skal maksimere de fremtidige synergier mellem Horisont 2020 og strukturfondene i forbindelse med intelligent specialisering.

3.2. Håndtering af samfundsmæssige problemer: Europæiske innovationspartnerskaber

De europæiske innovationspartnerskabers fremskyndelse af udvikling og indførelse af innovationer, som skal løse samfundsmæssige problemer, gik i 2012 ind i en ny fase. Pilotpartnerskabet "Aktiv og sund aldring" gik fra planlægnings- til gennemførelsesfasen, og strategien blev følgelig foreslået for fire andre områder. Opfordringen til tilsagn inden for rammerne af partnerskabet fik en positiv modtagelse med 261 tilsagn om specifikke foranstaltninger, hvor mere end 50 regioner og kommuner tilbød sig som referencesteder, og hundreder af partnere tilmeldte sig et webbaseret marked for innovative tanker.

Efter godkendelsen af pilotpartnerskabets strategiske gennemførelsesplan fremsatte Kommissionen forslag til nye europæiske innovationspartnerskaber inden for områderne "landbrugets produktivitet og bæredygtighed", "råvarer", "vand" og "intelligente byer og samfund". Det europæiske innovationspartnerskab om vand fremlagde efter Rådets godkendelse sin strategiske gennemførelsesplan i december 2012, og det forventes, at de europæiske innovationspartnerskaber om landbrug, råvarer og intelligente byer og samfund vil fremlægge deres planer i 2013, så gennemførelsen kan starte snarest muligt.

4. REALISERING AF DET EUROPÆISKE FORSKNINGSRUM

Ovenpå Det Europæiske Råds konklusioner om realisering af det europæiske forskningsrum vedtog Kommissionen meddelelsen "Det europæiske forskningsrum: et styrket partnerskab om videnskabelig topkvalitet og vækst"⁶, der foreslår effektive nationale forskningssystemer, optimalt tværnationalt samarbejde og konkurrence, et åbent arbejdsmarked for forskere, ligestilling mellem kønnene og integration af ligestillingsaspektet inden for forskning samt lettelse af adgangen til og fri bevægelighed for videnskabelig viden. Meddelelsen fokuserer på et styrket partnerskab mellem medlemsstaterne, Kommissionen og forskerinteressentorganisationerne. Strategien fik tilslutning fra Rådet⁷.

Det europæiske forskningsrum (EFR) er en del af Innovation i EU, og Horisont 2020 støtter dets etablering på mange måder. Det er en af de vigtigste strukturreformer, der skal fremme vækst i Europa, og bliver i stigende grad anerkendt som sådan. Den samlede effekt ved, at EU takket være det europæiske forskningsrum når målet på 3 % af BNP til forskning, Horisont

⁶ COM(2012) 392 final af 17.7.2012.

⁷ Konklusioner fra Rådets 3208. møde (konkurrenceevne) den 11.12.2012.

2020 og en øget andel af transnational finansiering (p.t. 0,8 %) vil være helt op til 445 mia. i øget BNP og 7,2 mio. ekstra job inden 2030⁸.

En vigtig del af denne partnerskabstilgang er den fælles erklæring af 17. juli 2012 fra Kommissionen og fem store forskerinteressentorganisationer⁹ sammenholdt med de skriftlige tilsagn, der er fastlagt i aftalememoranda. I følge disse skal organisationerne have gjort betydelige fremskridt inden udgangen af 2013.

Gennemførelse af EFR-meddelelsen vil blive støttet af en overvågningsmekanisme for forskningsrummet, som har til formål at indsamle oplysninger, så fremskridtene i medlemsstaterne og de associerede lande kan overvåges. Kommissionen vil spille en vigtig rolle i etablering og drift af overvågningsmekanismen for de nationale myndigheder og forskerinteressenterne. Kommissionen udførte som det første en EFR-undersøgelse, der skulle finde ud af, hvilke fremskridt, der var gjort i gennemførelsen af de relevante foranstaltninger udpeget i EFR-meddelelsen i de offentlige forskningsorganisationer.

4.1 Forskere

Omdrejningspunktet i denne proces var gennemførelsen af de seksten foranstaltninger, der skal fremme forskeres mobilitet, uddannelse og karriereudvikling, med fokus på aspekter som åbne, gennemsigtige og kvalifikationsbaserede ansættelsesprocedurer, lancering af "EURAXESS-Voice of the Researchers", der skal sikre direkte kommunikation med de enkelte forskere, etablering af en taskforce, hvis opgave er at foreslå løsninger vedrørende en eller flere mulige fælleseuropæiske supplerende pensionsfonde for forskere, samarbejde med forskerinteressenter, så principperne for adgang til og overdragelse af nationale stipendier kan defineres og gennemføres samt en særlig indrejseprocedure for tredjelandsstatsborgere, som kan drive videnskabelig forskning.

EFR-styingsgruppen vedrørende Menneskelige Ressourcer og Mobilitet hjalp med at forberede og følge op på de tilsvarende initiativer, især ved at udarbejde den endelige rapport og henstillinger fra arbejdsgruppen om menneskelige ressourcer, herunder en strategi for menneskelige ressourcer for forskere (HR4R), etablere nye arbejdsgrupper om innovativ ph.d.-uddannelse og forskeres professionelle udvikling og udarbejde forskerrapporten for 2012, hvor udviklingen blev overvåget.

4.2 Fælles programmering

For at støtte den fælles programmeringsproces iværksatte Kommissionen i 2012 koordinerings- og støtteforanstaltninger, der skal støtte fem ud af de seks fælles programmeringsinitiativer i den anden bølge: "Interface mellem handling og klimaviden for Europa", "Sunde og produktive have og oceaner", "Flere år, bedre liv — demografiske forandringer: potentiale og udfordringer", "Den mikrobielle udfordring – en ny trussel for folkesundheden" og "Vandudfordringer i en verden under forandring". I 2013 kom der endnu en indkaldelse vedrørende mulig støtte til det sjette programmeringsinitiativ, "Byernes Europa – globale udfordringer, fælleseuropæiske løsninger".

⁸ SWD(2012)212, Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene - konsekvensanalyse, ledsagedokument til meddelelse COM(2012) 392 final.

⁹ EARTO, EUA, LERU, NordForsk og Science Europe.

I 2012 vedtog tre ud af de fire første programmeringsinitiativer, dvs. pilotinitiativet "Neurodegenerative sygdomme, navnlig Alzheimers sygdom" samt initiativerne "Landbrug, fødevarer og klimaændringer" og "En sund kost for et sundt liv", deres strategiske forskningsdagsordener, som fastsætter de aktiviteter, der skal finde sted i de kommende år. Programmeringsinitiativet "Kulturarv og global forandring – en ny udfordring for Europa" offentliggjorde en fælles indkaldelse på pilotbasis og vil formentlig vedtage sin strategiske forskningsdagsorden i begyndelsen af 2013.

For at lette den igangværende fælles programmeringsproces i forbindelse med grænseoverskridende forskningssamarbejde foreslog Kommissionen to nye initiativer for medlemsstater og interessenter: EFR-mærkning og synkroniserede indkaldelser. Kommissionen indledte drøftelser med interessenterne om at iværksætte pilotaktiviteter inden 2014.

4.3 Forskningsinfrastruktur

Europa-Kommissionen arbejdede fortsat tæt sammen med Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer med det formål at færdiggøre eller iværksætte 60 % af projekterne inden for Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturers (ESFRI) køreplan inden 2015. 15 nationale køreplaner blev offentliggjort i 2012, mens 7 stadig var under forberedelse.

Indsatsen for at anvende strukturfondene til udførelse af ESFRI-projekterne blev øget med fokus på de to første faciliteter, herunder Extreme Light Infrastructure (ELI), der skal gennemføres inden 2016 i Tjekkiet (290 mio. EUR) og Rumænien (180 mio. EUR).

I 2012 foreslog Kommissionen en ændring af den forordning, som etablerer den retlige ramme for en europæisk forskningsinfrastruktur (ERIC), der blev udviklet med henblik på at fremme udviklingen og driften af en stor forskningsinfrastruktur, der inddrager flere europæiske lande. Selvom ensartet og rettidig gennemførelse af denne forordning i medlemsstaterne fortsat er en udfordring, er der etableret fælles sprogressourcer og teknologiinfrastrukturer (CLARIN ERIC), og Kommissionen har undersøgt syv andre projekter (ECRIN, EURO-ARGO, ESS-undersøgelsen, BBMRI, EATRIS, DARIAH og C-ERIC).

Den 11. december 2012 påpegede Rådet¹⁰ behovet for at forny og tilpasse ESFRI's mandat, så det kan imødegå de eksisterende udfordringer og sikre, at der efter en omfattende evaluering følges op på de igangværende ESFRI-projekter, og at de infrastrukturprojekter, der er fastlagt i ESFRI's køreplan, bliver prioriteret.

Kommissionen har for at kunne evaluere fremskridtene i forbindelse med EU's støtte under Horisont 2020 nedsat en ekspertgruppe på højt niveau. Kommissionen har også iværksat en høring vedrørende fremtidige forskningsaktiviteter, der sigter mod en bredere og mere effektiv transnational anvendelse af de eksisterende forskningsinfrastrukturer.

4.4 Universiteter: Moderniseringsdagsorden

Der blev foretaget en undersøgelse af muligheden for at etablere strukturerede innovative ph.d.-uddannelsesprogrammer for at vejlede strukturerede programmer på europæisk plan.

¹⁰ Konklusioner fra Rådets 3208. møde (konkurrenceevne).

Der blev foretaget en indledende forslagsindkaldelse om "EFR-lærestole" i konvergensregionerne, hvilket skal fremme de strukturelle ændringer på universiteterne og i andre forskningsorganisationer med henblik på at fremme høj kvalitet og dermed forbedre resultaterne i den konkurrencedygtige forskningsfinansiering. Der blev også forberedt en feasibilityundersøgelse om en europæisk akkrediteringsmekanisme for god forvaltning af menneskelige ressourcer på universiteter og offentlige forskningsinstitutioner, der baserer deres politik på principperne i det europæiske charter for forskere og kodeksen for ansættelse af forskere.

4.5 Åben adgang, videnoverførsel og et digitalt EFR

Åben adgang er blevet indarbejdet i Horisont 2020. Medlemsstaterne blev bedt om at udpege et nationalt referencepunkt, der skal gøre det lettere at udveksle information og muliggøre gensidig læring. Kommissionen har til hensigt at organisere det første møde med de nationale referencepunkter for at udveksle erfaringer og bedste praksis.

I 2012 blev der nedsat en ekspertgruppe om videnoverførsel, hvis opgave det er at udarbejde dybdegående analyser og henstillinger. Kommissionen iværksatte en undersøgelse, der skal fastlægge retningslinjer for de vigtigste emner, som deltagerne kan anføre i deres konsortieaftaler. ERAC-udvalget om videnoverførsel ydede vejledning og gav feedback på undersøgelsen om de fremskridt, der er gjort med hensyn til gennemførelsen af Kommissionens henstilling om intellektuel ejendomsret og adfærdskodeks for universiteter og andre offentlige forskningsorganisationer¹¹.

Det digitale EFR vil støtte etableringen af e-infrastrukturer, problemfri grænseoverskridende adgang til digitale forskningstjenester og indførelse af e-videnskab samt udvikling af dertilhørende politikker. I 2012 startede dette samarbejde med integreringen af det digitale EFR i EFR's opfølgingsstrukturer og -aktiviteter, herunder platformen for interaktion mellem interessenter og systematisk overvågning af EFR's kommunikationstiltag. E-infrastrukturer muliggør skabelse, udbredelse og anvendelse af viden i Europa og fremmer samarbejdet mellem forskere. I 2012 har fokus været på videnskab og teknologi (EUDAT, OpenAIRE), datainfrastruktur (PRACE, EGI, Helix Nebula), forsknings- og uddannelsesnetværket GÉANT, virtuelle forskningssamfund og e-videnskab. Højdepunkter er bl.a. den europæiske strategi for højperformant databehandling (meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet), udvikling af infrastrukturen for åben adgang og den globale "Research Data Alliance" (RDA), samt iværksættelse af "Africa Connect", der forbinder Europa med det sydlige Sahara.

5. INTERNATIONALT SAMARBEJDE

Årets absolutte højdepunkt var meddelelsen "Styrket og mere målrettet samarbejde mellem EU og internationale parter inden for forskning og innovation: En strategisk tilgang"¹². Her foreslår Kommissionen en ny strategi for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde, især med henblik på forberedelserne til Horisont 2020.

Internationalt samarbejde inden for forskning og innovation er ikke et mål i sig selv - det er nærmere en måde, hvorpå Unionen kan nå større mål. Det betyder især, at Unionens ekspertise og tiltrækningskraft inden for forskning og innovation og dens økonomiske og

¹¹ KOM(2008) 1329.

¹² COM(2012) 497 final af 14.9.2012.

industrielle konkurrenceevne skal styrkes, at større samfundsmæssige udfordringer skal håndteres, og at Unionens eksterne politik skal støttes.

For at nå disse mål er der fastlagt en dobbelt strategi:

Horisont 2020 skal være åben for samarbejde med enheder fra hele verden, selvom finansiering til disse enheder over EU-budgettet vil blive taget op til revision. Takket være denne generelle åbning kan europæiske forskere frit samarbejde med kollegaer i tredjelande om emner efter eget valg.

Der vil blive udviklet målrettede foranstaltninger vedrørende samarbejdet med udvalgte lande eller regioner om specifikke emner. Disse vil blive grupperet i flerårige køreplaner.

En række tværgående emner vil ligeledes indgå i strategien:

- Partnerskabet med medlemsstaterne vil blive styrket og bygge på det arbejde, der udføres i strategiforummet for internationalt videnskabeligt og teknologisk samarbejde.
- Der vil blive udarbejdet fælles principper for internationale forsknings- og innovationsaktiviteter; principper, som vil blive udbredt blandt de internationale partnere med det formål at skabe lige vilkår på verdensplan. Dette understøttes også af det nyligt etablerede Globale Forskningsråd, som er et frivilligt forum, hvor bedste praksis kan deles og fælles principper fastsættes.
- Der vil være en tættere koordinering med andre af Unionens politikker, der har en stærk ekstern dimension, og med aktiviteterne i internationale organisationer og multilaterale fora.

Gennemførelsen af strategien vil være tæt forbundet med Horisont 2020. Kommissionen har for at styrke forvaltningen forpligtet sig til - hvert andet år med start i 2014 - at udgive en statusrapport. Omkring 350 højt kvalificerede videnskabsfolk og politikere fra mere end 30 lande i EU og Middelhavsområdet mødtes i april 2012 Barcelona, Spanien, for at iværksætte et nyt forsknings- og innovationspartnerskab. Dette nye partnerskab blev foreslået af Europa-Kommissionen som en del af Unionens svar på de politiske ændringer, der finder sted i den sydlige del af Middelhavsområdet, og med tanke på Horisont 2020. Konferencen var startskuddet til udarbejdelsen af en fælles forsknings- og innovationsdagsorden for Europa og Middelhavsområdet.

6. HORISONT 2020 – RAMMEPROGRAMMET FOR FORSKNING OG INNOVATION (2014-2020)

Med Horisont 2020 samles al EU's forsknings- og innovationsstøtte for første gang i ét enkelt program, som fokuserer på tre vigtige mål: at styrke EU's position som verdens førende inden for forskning, styrke industriens førerposition inden for innovation og hjælpe med at tackle de problemstillinger, der berører alle europæere på tværs af en række sociale udfordringer.

Den 28. november 2012 vedtog Europa-Parlamentets udvalg om Industri, Forskning og Energi (ITRE) med absolut flertal tre ud af fire rapporter vedrørende Horisont 2020-pakken. Det Europæiske Råd nåede frem til en generel delindstilling om rammeprogrammet (den 31. maj 2012), om forordningen om reglerne for deltagelse og formidling (den 10. oktober 2012) og om afgørelsen vedrørende særprogrammet (den 11. december 2012).

Dette giver et solidt grundlag for de tresidede forhandlinger mellem EU's institutioner med henblik på at afslutte den almindelige lovgivningsprocedure vedrørende Horisont 2020-pakken ved at nå til enighed ved førstebehandlingen inden udgangen af 2013.

7. DET SYVENDE RAMMEPROGRAM

7.1 Gennemførelse af arbejdsprogrammerne for 2012

53 indkaldelser af forslag blev indgået i 2012 med et samlet foreløbigt budget på 4,4 mia. EUR. Der blev modtaget 17 374 støtteberettigede forslag, hvoraf 3 089 blev udvalgt til støtte, hvilket resulterede i en succesrate på 17,78 % set i forhold til antallet af støtteberettigede forslag.

I alt 70 059 ansøgere deltog i samtlige støtteberettigede forslag med samlede projektkostninger på 36,99 mia. EUR og et ansøgt EU-bidrag på i alt 30,78 mia. EUR. I alt 14 821 ansøgere deltog i de udvalgte forslag med samlede projektkostninger på 6,92 mia. EUR og et ansøgt EU-bidrag på i alt 4,98 mia. EUR. Den samlede succesrate var 21,16 % set i forhold til antallet af ansøgere og 16,18 % i forhold til ansøgte EU-bidrag.

7.2 Arbejdsprogrammerne for 2013

Indkaldelser af forslag for 2013, som blev vedtaget i juli 2012, til en værdi af ca. 8,1 mia. EUR vil støtte projekter og idéer, som styrker Europas konkurrenceevne og håndterer spørgsmål som f.eks. menneskers sundhed, miljøbeskyttelse og nye løsninger på de voksende udfordringer, der er knyttet til urbanisering og affaldshåndtering.

Arbejdsprogrammerne omfattede visse af følgende prioriteter:

- Indkaldelserne fokuserer på både innovation og en række samfundsmæssige udfordringer og bygger således bro til Horisont 2020.
- Der er afsat i alt 4,8 mia. EUR til tematiske forskningsprioriteter. Industriel innovation vil blive støttet gennem markedsnære aktiviteter som f.eks. afprøvning, demonstration, standardisering og teknologioverførsel. De tre offentlig-private partnerskaber, der blev iværksat i forbindelse med den europæiske økonomiske genopretningsplan, skal gennemføres via indkaldelser af forslag, og modsvares af private investeringer. Indkaldelserne har stor betydning for erhvervslivet, da dets deltagelse overstiger 50 %, og omkring 30 % af den samlede EU-finansiering går til SMV'er.
- Små og mellemstore virksomheder (SMV) vil blive vist særlig opmærksomhed med en pakke på op til 1,2 mia. EUR, herunder foranstaltninger til 150 mio. EUR til garantier til at rejse 1 mia. EUR i form af lån til SMV'er og mid-caps (lidt større virksomheder med indtil 500 ansatte).
- Ca. 2,7 mia. EUR skal cementere Europa som et af verdens mest tiltrækkende steder for forskere, hovedsagelig gennem individuelle tilskud fra Det Europæiske Forskningsråd (1,75 mia. EUR) og Marie Skłodowska-Curie-aktioner (963 mio. EUR) til fremme af forskeruddannelse og -mobilitet.

- For at mindske innovationskløften er der iværksat et nyt initiativ med lærestole for det europæisk forskningsrum. Inden for rammerne af en indledende forslagsindkaldelse til 12 mio. EUR skal der udvælges i alt fem EFR-lærestole ved universiteter og andre forskningsinstitutioner i mindre udviklede regioner i fem forskellige EU-lande.
- De innovative prioriterede forskningstemaer i disse indkaldelser omfatter ca. 155 mio. EUR til "fremtidens have" for at støtte en bæredygtig vækst i havsektoren og den maritime sektor, ca. 365 mio. EUR til teknologier, der vil omdanne byområder til bæredygtige "intelligente byer og lokalsamfund", ca. 147 mio. EUR til bekæmpelse af medicinresistente bakterier og næsten 100 mio. EUR til innovative løsninger vedrørende forvaltning af ferskvandsressourcer.
- Indkaldelserne støtter også målene for finansiering af ikt-forskning under den digitale dagsorden, idet der afsættes næsten 1,5 mia. EUR til forskningstemaet informations- og kommunikationsteknologi.
- 8,1 mia. EUR i investeringer ventes at kunne rejse yderligere 6 mia. EUR i form af offentlige og private investeringer i forskning, og det skønnes at kunne øge beskæftigelsen med 210 000 job på kort sigt og generere en vækst på yderligere 75 mia. EUR over en 15-årsperiode.
- EU's samlede budget for 2013 på 10,8 mia. EUR, som er det største i EU's rammeprogrammers historie, omfatter finansiering uden for arbejdsprogrammerne såsom forskning i nuklear energi (993 mio. EUR) i henhold til Euratomtraktaten, fælles teknologiinitiativer med industrien (751 mio. EUR) og offentlig-offentlige partnerskaber mellem medlemsstaterne. Det samlede budget omfatter også finansiering af Kommissionens Fælles Forskningscenter¹³.

7.3 Højdepunkter

7.3.1 Innovation

Arbejdsprogrammet for 2013 indeholder flere aktiviteter, der er tættere på markedet og brugerne, såvel som støtte til at bringe resultaterne fra laboratorierne på markedet. Der ydes mere støtte til innovative SMV'er og små mid-caps hvad angår adgang til risikofinansiering med oprettelsen af en ny modgarantiordning inden for rammerne af finansieringsfaciliteten for risikodeling (RSFF) for SMV'er, der supplerer den garantiordning, der blev indført med succes i 2012.

Offentlig-private partnerskaber får ligeledes bredere støtte. Flere temaer eksperimenter med prækommercielle indkøb, både med hensyn til samfinansiering af egentlige fælles indkøb og støtte til netværk og forberedende arbejde. Innovation i den offentlige sektor bliver stadig vigtigere og omfatter støtte til innovative løsninger både hos de offentlige myndigheder og i den offentlige sektors tjenester. Social innovation bliver støttet på forskellige måder af de fleste forskningstemaer, herunder både sociale innovationsaktiviteter og socioøkonomisk forskning.

¹³ Oplysninger om de direkte foranstaltninger i RP7 i 2012 kan findes i årsrapporten for Kommissionens Fælles Forskningscenter: <http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm?id=2530>.

Et voksende antal temaer indeholder også særlig støtte til udnyttelse af eksisterende forskningsresultater, der ser lovende ud - uanset hvor de kommer fra, og om de støttes eller ikke støttes af EU. Disse tiltag inkluderer opfølgende finansiering, der er direkte øremærket til forskningsprojektsresultater såvel som støttenetværk, der skal fremme udnyttelsen.

7.3.2 *Formidling*

Formidlingen af resultater fra EU-finansieret forskning spiller en vigtig rolle i forhold til at realisere det europæiske forskningsrum, fremme åbenhed og udnytte Europas kreative potentiale. Kommissionen støtter formidling af forskningsresultater ved at yde finansiering gennem projekterne til aktiv formidling af resultater. Kommissionen skaber ligeledes offentlig opmærksomhed omkring de finansierede forskningsresultater og giver onlineadgang til resultaterne via CORDIS¹⁴, Kommissionens Informationstjeneste for Forskning og Udvikling, og Det Fælles Forskningscenters publikationsdatabase¹⁵.

Derudover undersøger Kommissionen muligheden for at gå ud over de aktuelle aktiviteter og forbedre formidling, kommunikation og udnyttelse af de EU-finansierede forskningsresultater yderligere.

7.3.3 *Forenkling*

Aktiviteterne i 2012 var baseret på incitamenter fra meddelelsen om forenkling¹⁶ og den efterfølgende debat. En række foranstaltninger, der modtager generel støtte, blev gennemført i praksis.

Udviklingen af deltagerportalen for forskning og innovation fortsatte med etablering af nye tjenester for deltagerne og yderligere forbedringer i systemets brugervenlighed.

Resultaterne af forenklingsdebatten blev også inddraget i revisionen af finansforordningen og de gennemførelsesbestemmelser, som trådte i kraft. De højdepunkter, som har betydning for rammeprogrammets støtte, omfatter bl.a.:

- ændring af reglerne om dækning af moms, hvilket skal forenkle den økonomiske forvaltning af forsknings- og innovationsstøtte, f.eks. til universiteter og andre offentlige forskningsorganer
- afskaffelse af forpligtelsen til at generere og rapportere renter. Denne forpligtelse eksisterer i dag og har medført et stort administrativt arbejde og store administrative omkostninger med hensyn til at åbne og forvalte særskilte konti og med hensyn til at forvalte et register over undtagelser for de organisationer, der som følge af den nationale lovgivning ikke kan åbne rentebærende konti.

7.3.4 *Hvordan målet for SMV'erne nås*

SMV'ernes deltagelse i RP7 bliver nøje fulgt af Europa-Kommissionen. Der er i henhold til lovpakkens mål særlig fokus på finansiering til SMV'er under samarbejdsprogrammet. Målet er at sikre, at mindst 15 % af finansieringen under særprogrammet om samarbejde går til SMV'er.

¹⁴ <http://cordis.europa.eu/>

¹⁵ <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/>

¹⁶ KOM(2010) 187.

Ved udgangen af 2012 deltog 18 589 SMV'er i hele RP7. EU's bidrag til SMV'erne beløb sig til ca. 4,8 mia. EUR.

Målet på 15 % blev nået allerede ved udgangen af 2011, hvor SMV'erne modtog 15,3 % af EU's finansiering under samarbejdsprogrammet. Dette beløb steg i 2012. Ved udgangen af året var EU's bidrag til SMV'erne under samarbejdsprogrammet på 16,6 %.

Den betydelige forhøjelse af den del af budgettet, der går til SMV'erne, kan tilskrives de styrkende foranstaltninger for SMV'er, der indgår i arbejdsprogrammerne for 2011 og 2012. Der forventes yderligere fremskridt med arbejdsprogrammet for 2013.

8. UDSIGTERNE FOR 2013

Kommissionen vil i 2013 fortsat arbejde for at gennemføre foranstaltningerne i forbindelse med Innovation i EU og gøre status i meddelelsen "Innovation i EU 2012 - fremskyndelse af ændringer". Set i lyset af den igangværende krise er der dog behov for, at Europa gør mere for at realisere Innovation i EU. EU og medlemsstaterne skal fremskynde deres fælles indsats og uddybe Innovation i EU. Kommissionen vil i 2013 iværksætte overvejelser for at forberede de næste skridt vedrørende denne uddybelse.

Kommissionen vil i 2013 udarbejde sin første statusrapport om det europæiske forskningsrum. Rapporten skal bestå af en sammenligning af de foranstaltninger, som medlemsstaterne har meddelt i deres nationale reformprogrammer med 2011 som basislinje. En fuld statusrapport om gennemførelsen af EFR vil blive udarbejdet fra 2014 og fremefter.

Kommissionen har til hensigt at fremsætte forslag om initiativer vedrørende en række offentlig-private og offentlig-offentlige partnerskaber i juli 2013.

Det forventes, at Horisont 2020-pakken vil blive vedtaget med udgangen af 2013. Kommissionen vil foretage alt det forberedende arbejde og træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at programmet kommer godt fra start og bliver gennemført.